

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi vakuutuskassalain ja eläkesäätiölain 6 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutuskassalain siten, että eläkekassan olisi mahdollista siirtää ylikatetta kassan osastolta toiselle sekä lisäetuja myöntävältä kassan osastolta kassan osakkaille. Eläkekassan lisäetuja myöntävän osaston ylikatteen siirto toiselle osastolle vaatisi erityisen ilmoitusmenettelyn, ja ylikatteen palautukset osakkaille vaatisivat aina Vakuutusvalvontaviraston suostumuksen.

Tältä osin myös eläkesäätiölaissa tarkoitettua osastosiirtomenettelyä ehdotetaan täydennettäväksi. Lisäksi ehdotetaan ajanmukaistettaviksi eräitä johdon kelpoisuusedellytyksiä ja varatilintarkastajan valintaa koskevia säännöksiä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Eläkesäätiölain (1774/1995) mukaisen eläkesäätiön ja vakuutuskassalain (1164/1992) mukaisen eläkekassan on katettava sitoumuksistaan johtuva eläkevastuu tai vastuovelka. Jos tilinpäätöksen yhteydessä mainittujen eläkelaitosten varojen arvioidaan kattavan mainitun eläkevastuun tai vastuuvelan määrän ja varojen kokonaisuudessaan pysyvästi ylittävän vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, syntyy ylikatetta. Muodostunutta ylikatetta voidaan laissa säädetyin edellytyksin palauttaa eläkesäätiössä työnantajalle ja eläkekassassa kassan osakkaille.

Eläkesäätiölain mukaan eläkesäätiössä ylikatetta voidaan myös siirtää osastolta toiselle. Siirrot tapahtuvat vapaamuotoisia lisäetuksia myöntävän osaston (A-osasto) ja työntekijäin eläkelain (395/1961, jäljempänä TEL) mukaista toimintaa harjoittavan osaston (B-osasto) välisin siirtein (sisäinen siirto).

Eläkesäätiön A-osaston ylikatteen siirrolle B-osastolle ei eläkesäätiölaissa ole asetettu erityisiä edellytyksiä.

Siirrettäessä varoja eläkesäätiön B-osastolta A-osastolle edellytetään, että B-osaston toimintapääomaa on vähintään eläkesäätiölain 48 c §:ssä tarkoitettun vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä siirron jälkeen. Siirto edellyttää lisäksi Vakuutusvalvontaviraston suostumusta. Mainittu virasto voi antaa suostumuksensa siirtoon, jos voidaan katsoa, että siirto ei vaaranna vakuutettujen etujen turvaavuutta. Turvaavuutta arvioitaessa otetaan huomioon muun muassa toimintapääoman pysyvyys ja koostumus.

Eläkesäätiö voi niin ikään Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa AB-eläkesäätiön A-osastosta varoja työnantajalle, jos B-osaston toimintapääoman määrä ylittää mainitun vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän. Lisäksi edellytyksenä on, että AB-eläkesäätiön A-osaston varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi kattavan eläkevastuun määrän ja varojen kokonaisuudessaan ylittävän eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden

velkojen määrän. Ylikatetta arvioitaessa sosiaali- ja terveysministeriö voi kuitenkin asetuksella säätää, että tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Eläkesäätiö voi myös, A-osaston ollessa täyteen katettu, Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa varoja B-osastosta työnantajalle, jos eläkesäätiön saman osaston toimintapääoma ylittää vakavaraisuusrajan nelikertaisen määrän.

Vuoden 1998 alusta voimaantulleilla vakuutuskassalain ja eläkesäätiölain muuttamisesta annetuilla laeilla (1322/1997 ja 1323/1997) uudistettiin eläkekassojen ja eläkesäätiöiden työntekijäin eläkelain mukaisen toiminnan toimintapääomavaatimukset ja vakavaraisuusmekanismi.

Vakavaraisuusmekanismi erityisine hälytysjärjestelmineen edellyttää myös eläkekassan lisäetutoiminnan ja TEL:n mukaisen toiminnan varojen, velkojen, tuottojen ja kulujen erillään pitämistä.

Vakavaraisuusmekanismiin käyttöön ottaminen johti siihen, että eläkekassan eri toimintojen jakamaton kate eli kokonaisvastuuvelkaa vastaavat varat tuli jakaa toimintoittain ja tämän jälkeen pitää erillään. Tästä puolestaan seurasi, että eläkekassan tulee vuosittain laatia myöskin osastokohtaiset erilliset tuloslaskelmat ja taseet.

Vakuutuskassalaisissa ei kuitenkaan ole säännöksiä, joiden perusteella eläkekassat voisivat siirtää osastolla olevaa ylikatetta toiselle osastolle kassan sisäisenä siirtona. Laissa ei ole myöskään säännöksiä, joiden mukaan lisäetutoimintaa harjoittavasta osastosta voisi palauttaa ylikatetta kassan osakkaille.

Voimassa olevan vakuutuskassalain 83 a §:n 3 momentin nojalla eläkekassa voi Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa ylikatetta eläkekassan TEL:n mukaisen toiminnan osalta kassan osakkaille, jos toimintapääoma on vähintään vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä, ylitys on katsottava pysyväksi eivätkä toimenpiteet toimintapääoman palauttamiseksi tavoitevyöhykkeelle ole olleet riittäviä. Moniosastoisessa

eläkekassassa tämä tarkoittaa TEL-toiminnan osalta osastokohtaista palautusta.

1.2. Nykytilan arviointi

Nykyisin säännökset mahdollisuudesta palauttaa ylikatetta eläkekassan lisäetuja myöntävältä osastolta eläkekassan osakkaille samoin kuin säännökset ylikatteen siirrosta osastolta toiselle puuttuvat vakuutuskassalaisista. Tämä asettaa eläkekassat eriarvoiseen asemaan suhteessa eläkesäätiöihin, vaikka näiden eläkelaitosten toiminnan lähtökohdat ja tavoitteet ovat pitkälti yhtenevät.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Jotta eläkekassat voisivat toimia eläkesäätiöiden kanssa kilpailullisesti samanvertaisessa asemassa, ehdotetaan, että puuttuvat osastosiirtoja ja ylikatteen palautusta koskevat säännökset otettaisiin vakuutuskassalakiin. Koska eläkekassan vastuuvelan tulee olla aina turvaavasti katettu ja sen määrän tulee olla kaikissa siirtotoimenpiteissä turvaavasti laskettu, ehdotetaan, että myös siirrettäessä ylikatetta lisäetutoimintaa harjoittavasta osastosta TEL-toimintaa harjoittavalle osastolle ylikatteen siirto edellyttäisi, että ylikate muodostuisi edellä mainitulla tavalla pysyväksi, ja että toimenpide vaatisi erityisen ilmoitusmenettelyn.

Ilmoitusmenettely olisi sisäisen siirron osalta hallinnollisesti kevyempi ja joustavampi menettely kuin hakemusmenettely, jota kuitenkin käytettäisiin, kuten eläkesäätiöilläkin, siirrettäessä ylikatetta lakisäateistä toimintaa harjoittavasta osastosta lisäetuosastoon tai palautettaessa ylikatetta osakkaille.

Ilmoitusmenettelyn yhteydessä Vakuutusvalvontavirasto voisi jo etukäteen valvoa turvaavuusnäkökohtien toteutumista. Tästä syystä sisäisiä siirtoja koskeva ilmoitusmenettely ehdotetaan otettavaksi myös eläkesäätiölakiin.

3. Esityksen vaikutukset

Eläkekassan sisäisiin siirtoihin liittyvä sääntely tulisi koskemaan arviolta enintään neljää eläkekassaa. Näiden eläkekassojen lisäetuja myöntävien osastojen yhteenlaskettu tase oli vuoden 2000 lopussa noin 2,6 miljardia markkaa ja TEL- toimintaa harjoittavien osastojen yhteensä noin 7,7 miljardia markkaa. Niihin lisäetuosastoihin, joissa mahdollisesti syntyisi ylikatetta, sitä voidaan arvioida muodostuvan vuosittain noin 1—5 prosenttia lisäetuosaston vastuuvelan määrästä.

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, kauppaja teollisuusministeriöltä, Vakuutusvalvontavirastolta, kilpailuvirastolta, Vakuutusosastojen Yhdistykseltä, Eläkesäätiöyhdistys- ESY ry:ltä, Teollisuuden ja työnantajien keskusliitolta, AKAVA ry:ltä, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:ltä ja Suomen Ammattiliittojen Keskusliitto SAK ry:ltä.

4. Asian valmistelu

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Vakuutuskassalaki

8 a §. Ehdotuksen mukaan uudessa vakuutuskassalain 8 a §:ssä säädettäisiin eläkekassan TEL:n mukaisen toiminnan ja muun toiminnan varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen erillään pitämisestä osastokohtaisesti sekä siirroista osastojen välillä. Nykyisin toiminnot ovat määritelty osastokohtaisesti ainoastaan eläkekassan säännöissä, ja ehdotettu selvennys pykälän 1 momenttiin selkeyttäisi jo toteutettua menettelytapaa. Vastaavasti nykyinen vakuutuskassalain 8 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ylikatteen siirtämisestä osastolta toiselle, eli eläkekassan sisäisestä siirrosta. Siirrot olisivat mahdollisia ainoastaan silloin, kun osaston varojen arvioidaan pysyvästi ylittävän tilinpäätöksen yhteydessä saman osaston vastuuvelan ja muiden velkojen määrän. Siirrot lakisääteistä toimintaa harjoittavasta osastosta edellyttäisivät kuitenkin Vakuutusvalvontaviraston suostumusta, ja tällöin eläkekassan TEL:n mukaisen toiminnan toimintapääoman tulisi olla siirron jälkeen vähintään vakavaraisuusrajan kaksinkertaisen määrän kuten eläkesäätiössäkkin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin erityisestä ilmoitusmenettelystä silloin kun eläkekassa aikoo siirtää ylikatetta lisäetuosastolta lakisääteistä toimintaa harjoittavalle osastolle. Tällöin eläkekassan olisi ilmoitettava aiotusta siirrosta etukäteen Vakuutusvalvontavirastolle. Ilmoituksessa eläkekassan tulisi antaa tarpeelliset tiedot aiotusta siirrosta. Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus pyytää myös lisäselvityksiä, jotka ovat tarpeen ylikatteen pysyvyyden arvioimiseksi. Vakuutusvalvontavirastolla olisi niin ikään oikeus asettaa siirrolle ehdot, jotka se katsoo tarpeelliseksi vakuutettujen etujen turvaamiseksi.

Yleensä ylikatteen todennäköinen määrä on selvillä jo kuluvan tilikauden loppupuolella. Tällöin eläkekassa tai eläkesäätiö voisi jo esimerkiksi marras-joulukuun vaihteessa tehdä ilmoituksen Vakuutusvalvontavirastolle aiotusta osastosiirrosta, ja menettely voitaisiin saattaa loppuun jo hyvissä ajoin ennen tilinpäätöstä. Toisaalta ylikatteen lopullinen määrä selviää vasta tilinpäätöksen yhteydessä. Tästä syystä ehtojen asettamiseen voi olla tarvetta esimerkiksi silloin, kun taloudellisten suhdanteiden heilahtelevuuden takia ei voida varmuudella ennustaa kassan tilannetta varsinaisen tilinpäätöksen yhteydessä, ja ilmoitus aiotusta osastosiirrosta tulee Vakuutusvalvontavirastolle jo ennen

tilinpäätöstä.

Pykälän 4 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirastolla olisi suhteellisen lyhyt, yhden kuukauden aika reagoida ilmoitukseen tai ilmoituksen jälkeen pyytämiinsä lisäselvityksiin, koska toisaalta epävarmuus aiotun siirron hyväksyttävyydestä ei voi olla tilinpäätösmekanismi huomioon ottaen kohtuuttoman pitkä. Tämän ajan kuluessa Vakuutusvalvontaviraston tulisi siis joko kieltää aiottu sisäinen siirto tai jos siirto olisi jo suoritettu, velvoittaa kassaa ryhtymään toimenpiteisiin siirron peruuttamiseksi, mikäli se katsoo, ettei siirto ole lain mukainen tai se muutoin vaarantaa vakuutettujen edut.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin siitä, miten ylikatteen siirron osalta on meneteltävä siinä tapauksessa, jolloin vakuutuskassan vakuutetut maksavat itse jäsenmaksuina osan vakuutetusta eläketurvastaan. Koska ylikatteen siirrot eivät saa vaarantaa näitä vakuutettujen itsensä maksamia maksuosuuksia, ehdotetaan pykälän 5 momenttiin otettavaksi tätä koskeva selvittävä säännös.

Momentin mukaan eläkekassan säännöissä olisi lisäksi määrättävä, miten sisäisissä siirroissa siirrettävä ylikate olisi käytettävä osakkaiden kesken.

Jotta ylikatteen siirtämisessä käytettävät periaatteet olisivat jo etukäteen kassan osakkaiden ja jäsenten tiedossa ehdotetaan myös, että momenttiin otettaisiin säännökset siitä, että eläkekassan olisi säännöissään määrättävä, miten osastosta toiselle siirrettävä ylikate olisi käytettävä eläkekassan osakkaiden kesken.

Sisäisissä siirroissa siirrettävä ylikate pienentää yleensä toisen osaston vakuutusmaksutuloa osakkaiden palkkasummien suhteessa. Eläkekassat poikkeavat kuitenkin ominaisuuksiltaan toisistaan, ja yksinomaan lisäetuja myöntävä osaston toiminta voi koostua esimerkiksi ainoastaan vapaakirjojen hoidosta. Tällaisissa tapauksissa sääntömääräys voisi sisältää jonkin muunkin yhdenmukaisen perusteen ylikatteen käytön perusteeksi kuin osakkaiden palkkasummien mukaisen suhteen.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön valtuudesta säätää asetuksella tarkemmin osastojen varojen ja velkojen erillään pidosta sekä Vakuutusvalvontaviraston toimivallasta antaa tarvittaessa ohjeita ministeriön mainitun asetuksen soveltamisesta eläkekassaan. Aikaisemmin 8 §:n 2 momenttiin sisällynyttä säännöstä on muutettu vastaamaan uuden perustuslain 80 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

Pykälän 7 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarvittaessa tarkemmat määräykset osastosiirtojen edellyttämästä ilmoitusmenettelystä sekä ylikatteen palauttamista koskevista hakemusmenettelystä.

Sen arvioiminen, muodostuuko ylikate pysyväksi kuuluisi Vakuutusvalvontaviraston valvontatoimivaltaan. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus antaa tätä koskevat määräykset. Määräyksenantovaltuus koskisi tällöin muun muassa sellaisia teknisuonteisia selvityksiä kuten erilaisia matemaattisia laskelmia tai selvityksiä taseeseen kirjaamattomista eristä, joilla voi olla merkitystä kassan varallisuusosaston turvaavuutta arvioitaessa pitemmällä ajanjaksolla.

Vakuutusvalvontaviraston määräyksenantovaltuus koskisi siten niitä teknisuonteisia selvityksiä, jotka ovat tarpeen eläkelaitoksen ylikatteen pysyvyyden ja toiminnan turvaavuuden arvioimiseksi.

10 ja 27 §. Vakuutuslainsäädännön 10 §:n 2 momenttia ja 27 §:n 2 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että säännöksissä mainittu vakuutuskassan perustaja, hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja eivät voisi olla liiketoimintakieltoon määrättyjä. Säännös olisi yhdenmukainen laissa liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 4 §:ssä säädettyjen yhteisön johdolta vaadittavien kelpoisuusedellytysten ja tilintarkastuslain (936/1994) 9 ja 10 §:ssä säädettyjen tilintarkastajalta ja varatilintarkastajalta vaadittavien kelpoisuusedellytysten kanssa. Myös eläkesäätiölain 7 §:ään ja vakuutusyhtiölain (1062/1979) 2 luvun 1 a §:ään sisältyvät vastaavat säännökset.

56 §. Vakuutuslainsäädännön 56 §:ään ehdotetaan teknisiä selvennyksiä ja 2 momentin

viimeinen lause ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana. Voimassa olevan 2 momentin kolmannessa virkkeessä on epäselvä säännös päätöksentekomenettelystä tilintarkastajien valinnassa. Ehdotettu muutos mahdollistaisi yhteisen vaalin, mutta myös sen, että jäsenet ja osakkaat edelleenkin valitsisivat erikseen omat tilintarkastajansa. Pykälän 3 momentti ehdotetaan säilytettäväksi ennallaan. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin mahdollisuudesta jättää varatilintarkastaja valitsematta silloin, kun tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastuslain 5 tai 6 §:ssä tarkoitettu tilintarkastusyhteisö. Varatilintarkastajan valitsemisella tilintarkastusyhteisölle ei ole käytännössä merkitystä, koska tilintarkastusyhteisö voi tarvittaessa vaihtaa päävastuullisen tilintarkastajan. Vastaava säännös sisältyy myös voimassa olevan eläkesäätiölain 31 §:ään.

83 a §. Vakuutuskassalain 83 a §:n 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siinä jo voimassa oleva ylikatteen palautusmahdollisuus osakkaille koskisi lisäetuja myöntävän eläkekassan lisäksi myös kassan lisäetuja myöntävää osastoa. Vastaavasti kuin lisäetuja myöntävän eläkekassan ja eläkesäätiön A-osaston on mahdollista palauttaa ylikatetta kassan osakkaille tai eläkesäätiön työnantajalle, eläkekassan lisäetuja myöntävän osaston olisi mahdollista Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa ylikatetta eläkekassan osakkaille. Voimassa olevan 1 momentin nojalla asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti. Tällöin tietyt katteeseen kuuluvat varat, kuten osakkeet ja kiinteistöt on voitu ottaa turvaavuussyistä huomioon käypää arvoa alemmalla arvolla (esimerkiksi osakkeet 70 prosenttiin niiden käyvästä arvosta). Koska perustuslain 80 §:n 1 momentin nojalla ministeriö voi antaa asiasta laissa säädetyn valtuuden nojalla ainoastaan asetuksia, säännökseen on tehty

tätä koskeva muutos. Edellytyksenä kuitenkin olisi, että tällöin lakisääteistä toimintaa harjoittavan osaston toimintapääoma ylittää vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän.

Pykälän 2 momenttiin on tehty viittaustekninen korjaus.

92 §. Vakuutuskassalain 92 §:n 3 momentissa viittaus ennakkoperintälakiin ehdotetaan ajanmukaistettavaksi.

1.2. Eläkesäätiölaki

6 §. Eläkesäätiössä varojen siirtäminen A-osastolta B-osastolle on ollut mahdollista ilman erityisiä edellytyksiä. Jotta siirtoedellytykset ja Vakuutusvalvontaviraston mahdollisuus etukäteisvalvontaan myös näiden siirtotoimenpiteiden osalta toteutuisivat, ehdotetaan eläkesäätiölain 6 §:n 3 ja 4 momenttia muutettavaksi vastaamaan ehdotetun vakuutuskassalain 8 a §:n mukaisia edellytyksiä ja ilmoitusmenettelyä. Nykyinen 4 momentti siirtyisi 6 momentiksi sanonnaltaan uudistettuna.

Pykälän 7 momenttiin otettaisiin vakuutuskassalain 8 a §:n 7 momenttia vastaavat säännökset Vakuutusvalvontaviraston valtuudesta antaa tarkempia määräyksiä mainitusta ilmoitusmenettelystä sekä ylikatteen palautuksiin liittyvästä hakemusmenettelystä.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Lisäksi ehdotetaan, että lakien edellyttämiin toimiin voitaisiin ryhtyä jo ennen lakien voimaantuloa. Tämä mahdollistaisi ehdotettuihin ilmoitusmenettelyihin liittyvän valvonnallisen ohjeistuksen jo riittävässä ajoin ennen uuden säännösten voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/1992) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 84/1999,

muutetaan 10 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 momentti, 56 § ja 83 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 92 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 56 § laissa 945/1994 ja 83 a §:n 1 momentti mainitussa laissa 84/1999 ja 2 momentti laissa 1777/1995, sekä

lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

8 a §

Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan on pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut osastoittain erillään (*osastojako*).

Jos eläkekassan lakisääteistä toimintaa harjoittavan tai sen lisäetuja myöntävän osaston 83 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan pysyvästi ylittävän tilinpäätöksen yhteydessä saman osaston vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat (*ylikate*) saadaan siirtää toiseen osastoon. Ylikatteen siirto lakisääteistä toimintaa harjoittavasta osastosta edellyttää kuitenkin Vakuutusvalvontaviraston suostumusta. Siirrettäessä ylikatetta lakisääteistä toimintaa harjoittavasta osastosta edellytetään lisäksi, että toimintapääoma on 83 d §:n 2 momentin mukaisesti vähintään vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä siirron jälkeen.

Eläkekassan, joka aikoo siirtää ylikatetta lisäetuja myöntävältä osastolta lakisääteistä toimintaa harjoittavaan osastoon, on ilmoitettava siitä etukäteen Vakuutusvalvontavirastolle. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot aiotusta siirrosta sekä Vakuutusvalvontaviraston pyytämät

lisäselvitykset ylikatteen pysyvyyden arvioimiseksi. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus asettaa siirrolle ehdot, joita se pitää tarpeellisina vakuutettujen etujen turvaamiseksi.

Vakuutusvalvontavirasto voi kuukauden kuluessa siitä, kun 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus ja tarvittavat selvitykset on annettu Vakuutusvalvontavirastolle, kieltää aiottu varojen siirto toiselle osastolle tai, jos siirto on jo suoritettu, velvoittaa eläkekassan ryhtymään toimenpiteisiin siirron peruuttamiseksi, jos siirron katsotaan olevan vastoin siirrolle tässä laissa asetettuja edellytyksiä tai siirron muutoin katsotaan vaarantavan vakuutettujen etuja.

Siltä osin kuin 2 momentissa tarkoitettu erotus on karttunut jäsenten suorittamista jäsenmaksuista, ei siirtoa toiseen osastoon voida tehdä. Eläkekassan säännöissä on määrättävä, miten osastosta toiselle siirrettävä ylikate käytetään eläkekassan osakkaiden kesken.

Eläkekassan osastojen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen erillään pitämisestä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita mainitun asetuksen

soveltamisesta eläkekassaan.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa myös tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettusta hakemuksesta ja ilmoituksesta sekä hakemuksessa ja ilmoituksessa annettavista selvityksistä.

10 §

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty ei voi olla perustajana.

27 §

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty ei voi olla hallituksen jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

56 §

Vakuutuskassan tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tässä luvussa ja tilintarkastuslaissa (936/1994) säädetään. Vakuutuskassassa tulee olla vähintään kaksi tilintarkastajaa. Tilintarkastajat valitsee kassankokous. Kassan säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että jäsenillä ja osakkailla on kummillakin oikeus erikseen valita määrätty määrä tilintarkastajista, osakkailla kuitenkin enintään puolet tilintarkastajien yhteismäärästä.

Varsinaisten tilintarkastajien lisäksi on valittava vähintään kaksi varatilintarkastajaa. Mitä tässä laissa säädetään tilintarkastajasta, on vastaavasti sovellettava varatilintarkastajaan.

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, varatilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastuslain 5 tai 6 §:ssä tarkoitettu tilintarkastusyhteisö, eikä kassa ole säännöissään toisin määrännyt.

83 a §

Jos yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan tai lisäetuja myöntävän osaston

83 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän eläkekassan tai vastaavasti sen osaston vastuuvelan ja muiden velkojen yhteismäärän, erotusta vastaava ylikate saadaan Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa eläkekassan osakkaille vakuutusteknisten vastuuvelkojen suhteessa. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa säätää voi tarvittaessa asetuksella säätää siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti. Edellytyksenä lisäetuja myöntävän osaston palautukselle on, että lakisääteistä toimintaa harjoittavan osaston toimintapääoma ylittää 83 d §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän.

Siltä osin kuin 1 momentissa tarkoitettu erotus on karttunut jäsenten suorittamista jäsenmaksuista, ei palautusta osakkaalle voida tehdä.

92 §

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa suoritettavista etuuksista. Kulloinkin suoritettavasta etuudesta ei saa vakuutetun tai edunsaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosan siitä etuuden osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun etuudesta on ennakkoperintälain (1118/1996) nojalla pidätetty ennakko tai rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978) nojalla lähdevero.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 . Lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä jo ennen sen voimaantuloa.

2.

Laki**eläkesäätiölain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun eläkesäätiölain (1774/1995) 6 §:n 3 ja 4 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 3 momentti laissa 1323/1997 ja 4 momentti laissa 85/1999,
 sekä
lisätään 6 §:ään uusi 4, 5 ja 7 momentti, jolloin muutettu 4 momentti siirtyy 6 momentiksi,
 seuraavasti:

6 §

 Jos A- tai B-osaston 46 §:n ja sen nojalla
 annettujen säännösten ja määräysten
 mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen
 yhteydessä kattavan 46 ja 47 §:n mukaisesti
 vastuun määrän ja varojen
 kokonaisuudessaan pysyvästi ylittävän
 kyseisen osaston eläkevastuun ja muiden
 velkojen määrän, erotusta vastaavat varat
 saadaan siirtää toisen osaston eläkevastuun
 katteeksi. Varojen siirto B-osastolta
 edellyttää kuitenkin
 Vakuutusvalvontaviraston suostumusta.
 Siirron seurauksena sille osastolle, jolta
 varoja siirretään, ei saa jäädä vastuuvajausta.
 Siirrettäessä varoja B-osastosta, edellytetään

kuitenkin, että toimintapääoma on 48 c §:n 2
 momentin mukaisesti vähintään
 vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä
 siirron jälkeen.
 Eläkesäätiön, joka aikoo siirtää varoja A-
 osastolta B-osastolle, on ilmoitettava siitä
 etukäteen Vakuutusvalvontavirastolle.
 Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot
 aiotusta siirrosta sekä
 Vakuutusvalvontaviraston pyytämät
 lisäselvitykset ylikatteen pysyvyyden
 arvioimiseksi. Vakuutusvalvontavirastolla on
 oikeus asettaa siirrolle ehdot, joita se pitää
 tarpeellisina vakuutettujen etujen
 turvaamiseksi.
 Vakuutusvalvontavirasto voi kuukauden
 kuluessa siitä, kun 4 momentissa tarkoitettu

ilmoitus ja tarvittavat selvitykset on annettu Vakuutusvalvontavirastolle, kieltää aiottu varojen siirto toiselle osastolle tai, jos siirto on jo suoritettu, velvoittaa eläkesäätiön ryhtymään toimenpiteisiin siirron peruuttamiseksi, jos siirron katsotaan olevan vastoin siirrolle tässä laissa asetettuja edellytyksiä tai siirron muutoin katsotaan vaarantavan vakuutettujen etuja. Eläkesäätiön osastojen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen erillään pitämisestä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita mainitun asetuksen

soveltamisesta eläkesäätiöön.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa myös tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettusta hakemuksesta ja ilmoituksesta sekä hakemuksessa ja ilmoituksessa annettavista selvityksistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä jo ennen sen voimaantuloa.

Helsingissä 1 päivänä helmikuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/1992) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 84/1999,
muutetaan 10 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 momentti, 56 § ja 83 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 92 §:n 3 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat, 56 § laissa 945/1994 ja 83 a §:n 1 momentti mainitussa laissa 84/1999 ja 2 momentti laissa 1777/1995, sekä
lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan on pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut erillään siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita asianomaisen ministeriön tämän pykälän nojalla antamien määräysten soveltamisesta eläkekassaan.

*8 a §
 Lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkekassan on pidettävä lakisääteisen ja muun toiminnan varat ja velat sekä tuotot ja kulut osastoittain erillään (osastojako). Jos eläkekassan lakisääteistä toimintaa harjoittavan tai sen lisäetuja myöntävän osaston 83 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan pysyvästi ylittävän tilinpäätöksen yhteydessä saman osaston vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat (ylikate) saadaan siirtää toiseen osastoon. Ylikatteen siirto lakisääteistä*

Ehdotus

toimintaa harjoittavasta osastosta edellyttää kuitenkin Vakuutusvalvontaviraston suostumusta. Siirrettäessä ylikatetta lakisääteistä toimintaa harjoittavasta osastosta edellytetään lisäksi, että toimintapääoma on 83 d §:n 2 momentin mukaisesti vähintään vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä siirron jälkeen. Eläkekassan, joka aikoo siirtää ylikatetta lisäetuja myöntävältä osastolta lakisääteistä toimintaa harjoittavaan osastoon, on ilmoitettava siitä etukäteen Vakuutusvalvontavirastolle. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot aiotusta siirrosta sekä Vakuutusvalvontaviraston pyytämät lisäselvitykset ylikatteen pysyvyyden arvioimiseksi. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus asettaa siirrolle ehdot, joita se pitää tarpeellisina vakuutettujen etujen turvaamiseksi. Vakuutusvalvontavirasto voi kuukauden kuluessa siitä, kun 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus ja tarvittavat selvitykset on annettu Vakuutusvalvontavirastolle, kieltää aiottu varojen siirto toiselle osastolle tai, jos siirto on jo suoritettu, velvoittaa eläkekassan ryhtymään toimenpiteisiin siirron peruuttamiseksi, jos siirron katsotaan olevan vastoin siirrolle tässä laissa asetettuja edellytyksiä tai siirron muutoin katsotaan vaarantavan vakuutettujen etuja. Siltä osin kuin 2 momentissa tarkoitettu erotus on karttunut jäsenten suorittamista jäsenmaksuista, ei siirtoa toiseen osastoon voida tehdä. Eläkekassan säännöissä on määrättävä, miten osastosta toiselle siirrettävä ylikate käytetään eläkekassan osakkaiden kesken. Eläkekassan osastojen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen erillään pitämisestä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita sosiaali- ja terveysministeriön tämän pykälän nojalla antaman asetuksen soveltamisesta eläkekassaan. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa myös tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettusta hakemuksesta ja ilmoituksesta sekä hakemuksessa ja ilmoituksessa annettavista selvityksistä.

10 §

Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla perustajana.

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva *tai liiketoimintakieltoon* määrätty ei voi olla perustajana.

27 §

Vajaavaltainen *tai* konkurssissa oleva ei voi olla hallituksen jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva *tai liiketoimintakieltoon* määrätty ei voi olla hallituksen jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

56 §

Vakuutuskassan tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tässä luvussa ja tilintarkastuslaissa (936/94) säädetään. Vakuutuskassassa tulee olla vähintään kaksi tilintarkastajaa. Tilintarkastajat valitsee kassankokous. Kassan säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että osakkailla on oikeus valita enintään puolet tilintarkastajien yhteismäärästä. *Muiden tilintarkastajien vaaliin osakkaat eivät saa osallistua.*

Varsinaisten tilintarkastajien lisäksi on valittava vähintään kaksi varatilintarkastajaa. Mitä tässä laissa säädetään tilintarkastajasta, on vastaavasti sovellettava varatilintarkastajaan.

56 §

Vakuutuskassan tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tässä luvussa ja tilintarkastuslaissa (936/1994) säädetään. Vakuutuskassassa tulee olla vähintään kaksi tilintarkastajaa. Tilintarkastajat valitsee kassankokous. Kassan säännöissä voidaan kuitenkin määrätä, että *jäsenillä* ja osakkailla on *kummillakin* oikeus *erikseen* valita määrätty määrä tilintarkastajista, osakkailla kuitenkin enintään puolet tilintarkastajien yhteismäärästä.

Varsinaisten tilintarkastajien lisäksi on valittava vähintään kaksi varatilintarkastajaa. Mitä tässä laissa säädetään tilintarkastajasta, on vastaavasti sovellettava varatilintarkastajaan.

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, varatilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastuslain 5 tai 6 §:ssä tarkoitettu tilintarkastusyhteisö, eikä kassa ole säännöissään toisin määrännyt.

83 a §

Jos yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan 83 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän eläkekassan vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat

83 a §

Jos yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan *tai lisäetuja myöntävän osaston* 83 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän eläkekassan *tai vastaavasti sen osaston*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

varat saadaan Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa eläkekassan osakkaille, tai jos eläkekassan toimintapiirissä on useampia osakkaita, kaikille osakkaille vakuutusteknisten vastuovelkojen suhteessa. Asianomainen ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Siltä osin kuin edellä tarkoitettu erotus on karttunut jäsenten suorittamista jäsenmaksuista, ei palautusta osakkaalle voida tehdä.

vastuuelvelän ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaava ylikate saadaan Vakuutusvalvontaviraston suostumuksella palauttaa eläkekassan osakkaille vakuutusteknisten vastuovelkojen suhteessa. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa säätää, että ylikatetta arvioitaessa tiettyjen katteeseen kuuluvien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti. Edellytyksenä lisäetuja myöntävän osaston palautukselle on, että lakisääteistä toimintaa harjoittavan osaston toimintapääoma ylittää 83 d §:n 1 momentin mukaisen vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän.

Siltä osin kuin 1 momentissa tarkoitettu erotus on karttunut jäsenten suorittamista jäsenmaksuista, ei palautusta osakkaalle voida tehdä.

92 §

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa suoritettavista etuuksista. Kulloinkin suoritettavasta etuudesta ei saa vakuutetun tai edunsaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosan siitä etuuden osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun etuudesta on enakkoperintälain (418/56) nojalla pidätetty ennakko tai rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/78) nojalla lähdevero.

Aiheettomasti maksettu etuus saadaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa suoritettavista etuuksista. Kulloinkin suoritettavasta etuudesta ei saa vakuutetun tai edunsaajan suostumuksetta kuitenkaan vähentää enempää kuin kuudesosan siitä etuuden osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun etuudesta on enakkoperintälain (1118/1996) nojalla pidätetty ennakko tai rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain (627/1978) nojalla lähdevero.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200. Lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä jo ennen sen voimaantuloa.

2.

Laki**eläkesäätiölain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun eläkesäätiölain (1774/1995) 6 §:n 3 ja 4 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 3 momentti laissa 1323/1997 ja 4 momentti laissa 85/1999,
 sekä
lisätään 6 §:ään uusi 4, 5 ja 7 momentti, jolloin muutettu 4 momentti siirtyy 6 momentiksi,
 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Jos A- tai B-osaston 46 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä kattavan 46 ja 47 §:n mukaisesti vastuun määrän ja varojen kokonaisuudessaan ylittävän kyseisen osaston eläkevastuun ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan siirtää toisen osaston eläkevastuun katteeksi. Varojen siirto B-osastolta edellyttää kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön suostumusta. Siirron seurauksena sille osastolle, jolta varoja siirretään, ei saa jäädä vastuuvajausta. Siirrettäessä varoja B-osastosta edellytetään kuitenkin, että toimintapääoma on 48 c §:n 2 momentin mukaisesti vähintään vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä siirron jälkeen.

Jos A- tai B-osaston 46 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä kattavan 46 ja 47 §:n mukaisesti vastuun määrän ja varojen kokonaisuudessaan *pysyvästi* ylittävän kyseisen osaston eläkevastuun ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan siirtää toisen osaston eläkevastuun katteeksi. Varojen siirto B-osastolta edellyttää kuitenkin *Vakuutusvalvontaviraston* suostumusta. Siirron seurauksena sille osastolle, jolta varoja siirretään, ei saa jäädä vastuuvajausta. Siirrettäessä varoja B-osastosta, edellytetään kuitenkin, että toimintapääoma on 48 c §:n 2 momentin mukaisesti vähintään vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä siirron jälkeen.

Eläkesäätiön, joka aikoo siirtää varoja A-osastolta B-osastolle, on ilmoitettava siitä etukäteen Vakuutusvalvontavirastolle. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot aiotusta siirrosta sekä Vakuutusvalvontaviraston pyytämät lisäselvitykset ylikatteen pysyvyyden arvioimiseksi. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus asettaa siirrolle ehdot, joita se pitää tarpeellisina vakuutettujen etujen turvaamiseksi.

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset osastojen varojen ja mahdollisten velkojen sekä tuottojen ja kulujen erillään pitämisestä. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita asianomaisen ministeriön tämän pykälän nojalla antamien määräysten soveltamisesta eläkesäätiöön.

Vakuutusvalvontavirasto voi kuukauden kuluessa siitä, kun 4 momentissa tarkoitettu ilmoitus ja tarvittavat selvitykset on annettu Vakuutusvalvontavirastolle, kieltää aiottu varojen siirto toiselle osastolle tai, jos siirto on jo suoritettu, velvoittaa eläkesäätiön ryhtymään toimenpiteisiin siirron peruuttamiseksi, jos siirron katsotaan olevan vastoin siirrolle tässä laissa asetettuja edellytyksiä tai siirron muutoin katsotaan vaarantavan vakuutettujen etuja.

Eläkesäätiön osastojen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen erillään pitämisestä säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella. Vakuutusvalvontavirasto voi tarvittaessa antaa ohjeita mainitun asetuksen soveltamisesta eläkesäätiöön.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa myös tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettusta hakemuksesta ja ilmoituksesta sekä hakemuksessa ja ilmoituksessa annettavista selvityksistä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.
Lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä jo ennen sen voimaantuloa.*
